

מסמך 130

מסמך 130

בדרך לרומא

המסע ברחבי העולם הרומי נמשך כמעט לכל אורך השנה העשרים-השמונה והשנה העשרים-ותשע לחייו הארציים של ישוע. ישוע ושני הילידים מהודו – גונוד ובנו גניד – יצאו מירושלים בבוקר יום ראשון, ה-26 באפריל, שנת 22 לספירה. הם ערכו את מסעם בהתאם לתוכנית, וישוע נפרד מן האב ומן הבן בעיר קרקס שלחוף המפרץ הפרסי בעשירי לחודש דצמבר בשנה שלאחר מכן, שנת 23 לספירה.

מירושלים הם נסעו לקיסריה דרך יפו. מקיסריה הם לקחו סירה ויצאו לעבר אלכסנדריה. מאלכסנדריה הם הפליגו ללסאי שבכרתים. מכרתים הפליגו לקרתגו ועגנו בקרנה. מקרתגו הם הפליגו בסירה לנפולי ועצרו במלטה, בסירקוזה ובמסינה. מנפולי הם הלכו לקפואה, ומשם צעדו בונה אפיה אל רומא.

לאחר שהייתם ברומא הם נסעו יבשתית לטאראנטו, משם הפליגו לאתונה שביוון עם עצירות בניקופוליס ובקורנתוס. מאתונה הם נסעו לאפסוס דרך טרואס. מאפסוס הפליגו לקפריסין ועצרו בדרך ברודוס. הם בילו בקפריסין זמן ממושך בטיול ובמנוחה, ואז הפליגו לאנטיוכיה שבסוריה. מאנטיוכיה הם יצאו דרומה לעבר צידון ומשם אל דמשק. משם הם נסעו בשיירה למסופוטמיה, וחלפו דרך תפסח ולריסה. הם בילו זמן-מה בבבל, ביקרו באור ובמקומות אחרים, ומשם עברו לשושן. משושן הם נסעו לקרקס, ומשם הפליגו גונוד וגניד להודו.

היה זה במהלך ארבעת החודשים שבהם ישוע עבד בדמשק, שהוא למד באופן בסיסי את השפה אשר אותה דיברו גונוד וגניד. בעת שהייתו שם, חלק גדול מעיסוקו היה בתרגום מיוונית לאחת מן השפות של הודו; וסייע בעדו אדם אשר נולד במחוז הולדתו של גונוד.

במסגרת המסע הזה באזור הים התיכון ישוע בילה כמחצית מכל יום בלמדו את גניד ובשירותי תרגום במפגשיו העסקיים ובמגעיו החברתיים של גונוד. את השארית של כל יום אשר עמדה לרשותו, הוא הקדיש ליצירתם של הקשרים האישיים הקרובים הללו עם אחיו בני האדם – אותן מערכות יחסים אינטימיים עם בני התמותה של העולם, אשר אפיינו כל-כך את פעילותו במהלך השנים האלה אשר קדמו במעט לסעודו הציבורי.

ישוע התוודע לציוויליזציה החומרית והאינטלקטואלית הגבוהה יותר של המערב והלבנט מתוך צפייה, ותוך כדי מגע ישיר הלכה למעשה; מגונוד ומבנו המבריק הוא למד רבות על הציוויליזציה ועל התרבות של הודו ושל סין; זאת הואיל וגונוד – אשר היה אזרח הודו בעצמו – ערך שלושה מסעות נרחבים באימפריה של הגזע הצהוב.

האיש הצעיר, גניד, למד רבות מישוע במשך הקשר הארוך והאינטימי הזה אשר נוצר ביניהם. הם פיתחו חיבה רבה זה כלפי זה, ופעמים רבות ניסה אביו של הנער לשכנע את ישוע לשוב עמם להודו; ואולם ישוע תמיד סירב וציין את הצורך שלו לשוב אל משפחתו בפלשתינה.

1. ביפו – ההרצאה על יונה

במהלך שהותם ביפו פגש ישוע את גדיא, מתרגם פלישתי אשר עבד עבור שמעון, פלוני מעבד עורות. סוכניו של גונוד במסופוטמיה ניהלו מסחר ענף עם שמעון זה; ולפיכך ביקש גונוד לבקרו בדרך לקיסריה. בעת שהותם ביפו, ישוע וגדיא פיתחו ידידות חמה. הפלישתי הצעיר הזה היה

מסמך 130

מחפש של אמת. ישוע היה מספק של אמת; הוא היה האמת עבור אותו דור באורנטיה. כאשר נפגשים מחפש אמת גדול ומעניק אמת גדול, התוצאה הינה הארה גדולה ומשחררת, אשר נולדת מן ההתנסות באמת חדשה.

ערב אחד צעדו ישוע והפלישתי הצעיר לאחר ארוחת הערב לאורך חוף הים, וגדיא, אשר לא ידע עד כמה הכיר זה "הסופר מדמשק" את המסורת היהודית, הצביע בפני ישוע על המזח שממנו, על-פי המסורת, יצא יונה אל מסעו האומלל לתרשיש. וכאשר סיים את דבריו, הוא שאל את ישוע כך: "אך האם אתה סבור שהדג הגדול אכן בלע את יונה?" ישוע הבחין בכך שחיוו של האיש הצעיר הזה הושפעו במידה עצומה מן הסיפור הזה, וכי הרהוריו הביאו אותו להתרשם רושם כביר מן האיזולת אשר בניסיון הברייחה מן החובות; ולפיכך נמנע ישוע מלומר דבר אשר היה מקעקע באופן פתאומי את היסודות הנוכחיים אשר הניעו אז את גדיא בחייו המעשיים. ובתשובה לשאלתו זו אמר ישוע: "ידידי, כולנו הננו כיונה, ועל כולנו לחיות על-פי רצון האל, ולעולם, כאשר נבקש לחמוק מן החובה הנוכחית שלנו בחיים, בברייחתנו אל דבר אשר מושך אותנו במרחקים, אנחנו משימים עצמנו תחת שליטתן המיידית של אותן השפעות אשר אינן מוכוונות על-ידי כוחות האמת והצדק. הברייחה מן החובה כמוה כהקרבת האמת. בריחה משירות האור והחיים יכולה להוביל אך ורק לעימותים מצערים עם לוויתני האנוכיות, ואלה יובילו בסופו של דבר אל החשכה ואל המוות, אלא אם כן יתהפך לבו של אותו יונה, אשר נטש את האל, ואפילו מתוך מעמקי הייאוש יבקש את האל ואת טובו. וכאשר נשמות נרפות מעין אלה מבקשות בכנות את האל – כאשר הן רעבות לאמת וצמאות לצדק – דבר לא יוכל לעמוד בפני שחרורן. אין זה משנה לאילו מעמקי מעמקים הן נפלו. כאשר הן תבקשנה בלבב שלם את האור, רוח האל שבשמיים תשחרר אותן מן השבי שלהן; נסיבות החיים המרושעות יפלטו אותן חזרה אלי חוף המבטחים של הזדמנויות טריות לשירות מחודש ולחיים בחוכמה רבה יותר."

הלימוד של ישוע נגע עמוקות בגדיא, והם שוחחו בחוף הים עמוק אל תוך הלילה, ובטרם שבו לאכסניה שלהם, הם התפללו יחדיו וזה עבור זה. היה זה אותו גדיא אשר האזין מאוחר יותר לנאום של פטרוס, אשר הפך למאמין אדוק בישוע מנצרת, וערב אחד אף ניהל עם פטרוס ויכוח בלתי-נשכח בביתו של דורקס. ולגדיא הייתה נגיעה גדולה להחלטתו הסופית של שמעון, סוחר העורות האמיד, לאמץ את הנצרות.

(בסיפור הזה, על אודות עבודתו האישית של ישוע עם אחיו בני התמותה במהלך מסעו זה באגן הים התיכון, ובהתאם לרשות אשר ניתנה לנו, אנו נתרגם בחופשיות את דבריו לשפה ולמונחים המודרניים המקובלים באורנטיה בזמן עריכת מצגת זו.)

פגישתם האחרונה של ישוע ושל גדיא עסקה בנושא הטוב והרע. הפלישתי הצעיר הזה הוטרד עד מאוד מתחושת חוסר צדק בשל נוכחותו בעולם של הרע לצד הטוב. וכך הוא אמר: "אך יוכל האל, אם הוא טוב במידה אינסופית, להרשות לנו לסבול מן הצער של הרע; אחרי ככלות הכול, מי יוצר את הרע?" רבים באותם ימים עדיין האמינו כי האל הוא היוצר הן את הטוב והן את הרע, אך ישוע מעולם לא לימד דבר שגוי מעין זה. בתשובה לשאלתו אמר ישוע: "אחי, האל הינו אהבה; ולפיכך הוא חייב להיות טוב, וטובו הינו כה כביר ואמיתי עד כי הוא לא יוכל להכיל אפילו טיפה מן הרוע הקטן והבלתי-מציאותי. האל הינו טוב באופן כה חיובי, עד כי לא נותר בו מקום כלשהו לרוע השלילי. הרוע הינו בחירתם הבלתי-בוגרת וצעדם השגוי והבלתי-מחושב של אלו אשר מתנגדים לטוב, דוחים את היופי ואינם נאמנים לאמת. הרוע הינו אך ורק האופן שבו חוסר הבגרות מותאם באופן שגוי, או השפעתה ההורסת והמעוותת של הבורות. הרוע הינו החושך הבלתי-נמנע, אשר מגיע לאחר שדוחים בטיפשות את האור. הרוע הינו מה שחשך ושאינו אמיתי, והדבר שבשעה שמאמצים אותו מתוך מודעות ותומכים בו במכוון, הופך לחטא."

"אביך שבשמים, בנותנו לך את היכולת לבחור בין האמת לבין השגיא, יצר בכוח את צדם השלילי של חיי האור והחיים החיוביים; אך שגיאיות הרוע האלה אינן קיימות באמת, עד לשעה שבה הן נולדות מרצונו של יצור תבוני הבוחר לחיות את חייו באופן שגוי. או אז מועלה הרוע הזה למדרגת חטא, כאשר יצור רצוני ומתמרד זה בוחר בו ביודעין ובמכוון. זוהי הסיבה שבעטיה מתיר אבינו שבשמיים לטוב ולרע לחיות זה לצד זה עד לסוף החיים, ממש כפי שהטבע מתיר לחיטה ולזונן לצמוח זה לצד זה עד לעת הקציר." תשובתו של ישוע השביעה לחלוטין את רצונו של גדאי, והדיון אשר ערכו לאחר מכן הבהיר לו את המשמעות האמיתית של ההצהרות רבות החשיבות האלה.

2. בקיסריה

ישוע וחבריו השתתפו בבקיסריה מעבר לזמן המצופה; וזאת משום שהתגלה כי אחד ממוטות החתירה העצומים של הספינה אשר עליה התכוונו להפליג עמד בסכנת שבירה. רב החובל החליט להישאר בנמל עד אשר יוכן מוט חדש. מכיוון שהיה מחסור בנגרים אומנים המוכשרים למלאכה זו, התנדב ישוע לסייע. בערבים צעדו ישוע וחבריו על החומה היפהפייה אשר הקיפה את הנמל ושימשה כטיילת. גניד נהנה עד מאוד מן ההסבר שסיפק לו ישוע על אודות מערכת המים של העיר ועל האופן שבו נוצלה הגאות על-מנת לשטוף את רחובותיה של העיר ואת מערכות הביוב שלה. הנער ההודי הזה התרשם עד מאוד מן המקדש לאוגוסטוס. המקדש ניצב על גבעה ומעליו נישא פסל עצום של הקיסר הרומי. את אחר הצהריים השני לשהותם בילו שלושתם במופע באמפיתאטרון העצום, בעל הקיבולת של עשרים-אלף צופים, ובאותו לילה הם צפו בהצגה יוונית אשר הועלתה בתיאטרון. היו אלו המופעים הראשונים מן הסוג הזה אשר ראה גניד מעולם, והוא שאל את ישוע שאלות רבות על אודותיהם. בבוקר היום השלישי הם ערכו ביקור רשמי בארמון המושל, וזאת מכיוון שקיסריה שימשה כבירת פלשתינה וכמקום משכנו של הנציב הרומי.

באכסניה שלהם התארח גם סוחר ממונגוליה, ומכיוון שבן המזרח הרחוק הזה דיבר יוונית טובה באופן יחסי, נפגש עמו ישוע לכמה פגישות ארוכות. אדם זה התרשם עד מאוד מפילוסופיית החיים של ישוע, ומעולם לא שכח את מילות החוכמה שלו באשר לכך שראוי "לחיות את החיים השמימיים בעודנו על-פני האדמה, וזאת באמצעות הכפפה יומיומית לרצון האב שבשמיים." הסוחר הזה היה טאואיסט, ולפיכך האמין אדוקות בדוקטרינה על אודות אלוהות אוניברסאלית. עם שובו למונגוליה הוא החל ללמד את האמיתות המתקדמות האלה את שכניו ואת עמיתיו לעסקים, וכתוצאה ישירה של הפעילויות האלה החליט בנו הבכור להפוך לכומר טאואיסטי. איש צעיר זה קידם רבות את האמת המתקדמת במשך כל ימי חייו, ואחריו עשו כן בנו ונכדו, אשר כמוהו שמרו אמונים לדוקטרינה של האל האחד - השליט העליון אשר במרומים.

אף-על-פי שהזרם המזרחי של הכנסייה הנוצרית המוקדמת - זה שמרכזו נמצא בעמן - שמר אמונים לתורתו של ישוע יותר מאשר אחיהם בירושלים של חברי הזרם הזה, מצער היה הדבר כי לא נמצא איש כדוגמת פטרוס אשר הלך לסיק, או אדם כדוגמת פאולוס אשר הלך להודו, שם בשלה הקרקע הרוחנית לזרע הבשורה החדשה על אודות הממלכה. תורה זו ממש מאת ישוע - כפי ששמרו אותה התלמידים בעמן - הייתה יכולה למצוא חן מיד, ובאופן יעיל, בעיניהם - וכן להתקבל על דעתם - של בני העמים הרעבים רוחנית של אסיה; וזאת ממש כפי שאירע לעמי המערב אשר שמעו את פטרוס ואת פאולוס.

אחד מן הצעירים אשר עבד עם ישוע יום אחד בתיקון מוט ההיגוי, התעניין מאוד במילים שהפטיר ישוע מעת לעת בשעת עבודתם במספנה. כאשר רמז ישוע שהאב שבשמיים מתעניין ברווחת ילדיו אשר על-פני האדמה, אמר צעיר זה, אֶנְקְסֵד: "אם האלים מתעניינים בי, מדוע לא יסלקו את מנהל המשמרת האכזרי והבלתי-הגון של הסדנה הזו?" והוא נחרד כאשר ענה לו ישוע, "מכיוון שאתה יודע את דרכי הנועם ומעריך את הצדק, אולי זימנו אליך האלים את האדם השוגה הזה

על-מנת שתוביל אותו לדרך טובה יותר. אולי אתה הנך המלח אשר ייטיב את טעמו של האח הזה בעיני כל בני האדם האחרים; כמובן, אם לא איבדת אתה את טעמך. כפי שהדברים הם כעת, אדם זה שולט בך, לפי שדרכיו הרעות משפיעות עליך לרעה. מדוע שלא שתפעיל את שליטתך שלך ברוע באמצעות כוחו של הטוב, ותשלוט אתה בכל מערכות היחסים השוררות בין שניכם? אני חוזה שאם תיתן לו סיכוי אמיתי והוגן, הטוב שבך יכול להתגבר על הרע שבו. אין שום הרפתקה מסקרנת יותר בקיום האנושי מזו שבה אנחנו נהנים מן ההתרגשות של השותפות בין החיים החומריים ובין האנרגיה הרוחנית והאמת האלוהית, כאשר אלו מנצחים באחד ממאבקהם בשגיאה וברוע. זוהי התנסות מדהימה, התמרה של ממש, להפוך לצינור חי של אור רוחני עבור בן-תמותה המצוי בחשיכה רוחנית. אם בורכת באמת יותר מן האדם הזה, ראוי שהצורך שלו יאתגר אותך. בוודאי אתה אינך הפחדן אשר יכול לעמוד על החוף בעודו צופה באדם טובע אשר אינו יודע לשחות! עד כמה ערכית יותר הינה נשמתו של אדם זה, התועה בחשיכה, ביחס לגופו הטובע במים!"

אנקסנד הושפע עמוקות ממילותיו של ישוע. ואז הוא סיפר לממונה שלו את אשר אמר ישוע, ובאותו הלילה ביקשו שניהם את עצתו של ישוע באשר לרווחת נשמותיהם. ומאוחר יותר, לאחר שהופץ המסר הנוצרי בקיסריה, האמינו שני הגברים הללו – האחד יווני והשני רומי – למילותיו של פטרוס והפכו לחברים משפיעים בכנסייה אשר ייסד. מאוחר יותר, מונה היווני הצעיר הזה למשרתו של סנטוריון רומי בשם קורנליוס, אשר הפך למאמין הודות לסעדו של פטרוס. אנקסנד המשיך לסעוד באור את אלו אשר ישבו בחשיכה, עד לימים שבהם נכלא פאולוס בקיסריה, ושם מת בתאונה בטבח הגדול שבו נטבחו עשרים-אלף יהודים; הוא מת בשעה שסעד את הסובלים ואת הגוססים.

בעת הזו החל גניד ללמוד כיצד מבלה מורהו את עתות הפנאי שלו, ועוסק בסעד האישי הבלתי-שגרתי הזה לאחיו בני האדם; וההודי הצעיר החליט לגלות מדוע ישוע פועל כך ללא לאות. הוא שאל את ישוע: "מדוע אתה מעסיק את עצמך ברציפות במפגשים הללו עם זרים?" וישוע ענה: "גניד, שום אדם איננו זר עבור מי שיודע את האל. בהתנסות של מציאת האב שבשמיים, אתה מגלה כי כל בני האדם הינם אחיך. ואז, האם זה מוזר שאדם שמח לקראת מפגש עם אח אשר זה עתה גילה? להכיר ולהתוודע לאחיי ולאחיותיי, ללמוד את בעיותיהם וללמוד לאהוב אותם, זוהי ההתנסות העילאית של החיים."

מפגש זה נמשך אל עומק הלילה, ובמהלכו ביקש האדם הצעיר מישוע להסביר לו את ההבדל בין רצון האל לבין אותה פעולת בחירה של הדעת האנושית, אשר אף היא מכונה בשם "רצון". להלן סיכום הדברים אשר אמר ישוע: רצון האל הוא דרך האל, שותפות עם בחירת האל נוכח כל חלופה פוטנציאלית אחרת. ולפיכך, עשיית רצון האל מתבטאת בהתנסות שבמהלכה הופך האדם בהדרגה להיות יותר ויותר דמוי-אל, והאל הינו המקור והיעד של כל מה שהינו טוב ויפה ואמיתי. רצונו של האדם הינו דרכו של האדם, סך כל מה שבן התמותה בוחר להיות ולעשות. הרצון הינו בחירתה המכוונת של הוויה מודעת-לעצמה, אשר מובילה לפעולה מתוך-החלטה אשר מבוססת על מחשבה מעמיקה ונבונה.

באותו אחר-צהריים שיחקו ישוע וגניד בהנאה עם כלב רועים חכם מאוד, וגניד ביקש לדעת אם לכלב יש נשמה, אם יש לו רצון. ובתשובה לשאלותיו אמר ישוע: "לכלב יש דעת שבאמצעותה הוא יוכל לדעת את האדם החומרי, את אדוניו, אך הוא לא יוכל לדעת את האל, אשר הינו רוח; משום כך, אין לכלב טבע רוחני והוא לא יוכל ליהנות מהתנסות רוחנית. לכלב עשוי להיות רצון אשר מקורו מן הטבע, ושאותו ניתן לפתח באמצעות אילוף, אך יכולת כזו של הדעת אינה מהווה כוח רוחני, ואף לא ניתן להשוותה לרצון האנושי, זאת לפי שהיא איננה קשורה למחשבה מעמיקה – קרי איננה תוצאה של הבחנה בין משמעויות גבוהות יותר ומוסריות, או של בחירה בערכים רוחניים ונצחיים. כוחות ההבחנה הרוחניים הללו והיכולת לבחור באמת, הם אשר הופכים את

מסמך 130

האדם בן התמותה להוויה מוסרית, ליצור אשר ניחן באחריות רוחנית ובפוטנציאל להישרדות נצחית." ישוע המשיך והסביר כי היעדרן של יכולות מנטאליות מעין אלה אצל בעלי החיים תמנע מהם לעד את היכולת לפתח שפה בזמן, ולחוות דבר-מה השקול להישרדות האישיות בנצח. כתוצאה מן הלימוד של אותו יום, גניד לא האמין יותר בגלגול נשמות האדם אל תוך גופיהם של בעלי-חיים.

למחרת היום שוחח גניד על אודות כל זאת עם אביו, ובתשובה לשאלתו של גונוד הסביר ישוע כי "הרצונות האנושיים אשר עוסקים אך ורק בהחלטות ברות החלוף הנוגעות לבעיות החומריות של הקיום החייתי, נידונים לכליה בזמן. אלו אשר מקבלים בלב שלם החלטות מוסריות, וכן בוחרים בחירות רוחניות בלתי-מסויגות, הופכים בכך להיות מזוהים יותר ויותר עם הרוח האלוהית השוכנת בקרבם, ולפיכך הינם מותמרים יותר ויותר אל ערכי ההישרדות הנצחיים – אלו של ההתקדמות אשר אין לה סוף של שירות אלוהי."

ובזה היום ממש התרחשה הפעם הראשונה שבה שמענו את האמת רבת המשמעות, אשר, במונחים מודרניים, גורסת כי: "הרצון הינו אותו ביטוי של הדעת האנושית, אשר מאפשר לתודעה הסובייקטיבית לבטא את עצמה באופן אובייקטיבי, ולחוות את התופעה של השאיפה להידמות לאל." זהו הינו המובן המאפשר לכל אדם חושב ובעל נטיית דעת רוחנית להפוך ליצירתי.

3. באלכסנדריה

הביקור בקיסריה היה גדוש אירועים, וכאשר הספינה הייתה מוכנה, ישוע ושני חבריו הפליגו בצהרי היום בדרכם אל עבר אלכסנדריה.

השלושה נהנו ממסע נעים ביותר בדרכם לאלכסנדריה. גניד היה מאושר והעסיק את ישוע במתן תשובות לשאלותיו. כאשר הם התקרבו לנמל העיר, שמח האיש הצעיר למראה המגדלור הענק של פארוס. המגדלור ניצב על האי אשר אלכסנדר חיבר במזח אל היבשה. המזח יצר שני מעגנים מרהיבים, אשר הפכו את אלכסנדריה לצומת הימי שחיבר בין אפריקה, אסיה ואירופה. המגדלור הכביר הזה היה אחד משבעת פלאי העולם, והוא קדם לכל המגדלורים שנבנו אחריו. הם השכימו מוקדם בבוקר על-מנת לצפות בפלא הזה – מגדלור מופלא ומציל חיים מעשה ידי אדם – ובינות לקריאות הפליאה של גניד אמר ישוע: "ואתה, בני, תהייה עם שובר להודו כמגדלור הזה, ואפילו לאחר שאביך ייאסף אל אבותיו; אתה תהפוך להיות כאור החיים עבור אלו היושבים סביבך בחשיכה, ותראה לכל אלו המבקשים להגיע אל נמל הישועה והביטחון את הדרך אליו." ובעת שלחץ גניד את ידו של ישוע, הוא אמר "אכן, כך אהיה."

שוב נציין כי המורים הראשונים של הדת הנוצרית שגו שגיאה גסה בכך שהפנו את תשומת ליבם כמעט באופן בלעדי אל הציוויליזציות המערביות של העולם הרומי. תורתו של ישוע, כפי שלימודה המאמינים במסופוטמיה של המאה הראשונה לספירה, הייתה מתקבלת בברכה בקרב קבוצות הדת האסיאתיות השונות.

בשעה הרביעית להגעתם הם כבר התמקמו בסמוך לקצה המזרחי של השדרה הארוכה והרחבה, כשלושים מטרים רוחבה וכשמונה קילומטרים אורכה, שדרה אשר השתרעה עד לקצה המערבי של העיר בת מיליון התושבים. לאחר שסקרו את האתרים המרכזיים של העיר – האוניברסיטה (מוזיאון), הספרייה, המאוזולאום המלכותי של אלכסנדר, הארמון, המקדש של נפטון, התיאטרון והגימנזיום – נפנה גונוד לעסקיו בעוד שישוע וגניד הלכו לספרייה, אשר הייתה הספרייה הגדולה בעולם. כאן נאספו מכל רחבי העולם המתורבת קרוב למיליון כתבי יד: מיוון, רומא, פלשתינה, פרסיה, הודו, סין ואפילו מיפן. בספרייה הזו חזו עיניו של גניד באוסף הספרות היהודית הגדול בעולם; וכאן הם בילו מדי יום זמן-מה במשך כל שהותם באלכסנדריה. ישוע סיפר לגניד על

מסמך 130

אודות התרגום של כתבי הקודש העבריים ליוונית אשר נערך במקום הזה. והם שוחחו שוב ושוב על אודות כל דתות העולם, וישוע ניסה להצביע לדעת צעירה זו על האמת המצויה בכל אחת מהן, אך תמיד הוסיף: "ואילו יהוה הינו האל אשר התפתח מן ההתגלות של מלכי-צדק, ומן הברית עם אברהם. היהודים היו צאצאיו של אברהם, ולאחר מכן הם שכנו באותה ארץ שבה חי ולימד מלכי-צדק, ואשר ממנה הוא שילח מורים אל כל רחבי העולם; ויותר מאשר כל דת אחרת בעולם, גיבשה בסופו של דבר דתם שלהם את החזות הברורה ביותר של אדוני אלוהי ישראל בדמות האב האוניברסלי."

תחת הנחייתו של ישוע אסף גניד את כלל התורות של דתות העולם אשר הכירו באלוהות אוניברסלית; אף אם הן הכירו בה בעת – במידה כזו או אחרת – גם באלוהויות הכפופות לה. לאחר דיונים ממושכים החליטו ישוע וגניד כי לדת הרומית לא היה אל אמיתי, וכי דתם לא הייתה הרבה יותר מאשר סגידה לקיסר. הם סיכמו כי ליוונים הייתה פילוסופיה, אך זו לא התקרבה לכדי דת בעלת אל אישי. הם לא הכלילו את כתות המסתורין בשל הבלבול שעורר מספרן הרב, וגם בשל העובדה שנדמה כי מגוון המושגים אשר גיבשו על אודות האלוהות מקורו בדתות אחרות וקדומות יותר.

ואף-על-פי שהתרגומים הללו נערכו באלכסנדריה, גניד לא סיים לגבש את המבחרים הללו, ולא סיים להוסיף להם את מסקנותיו האישיות, אלא עד מעט לפני תום שהותם ברומא. הוא הופתע מאוד לגלות שכל הטובים שבסופרי הדת של כתבי הקודש בעולם הכירו, פחות או יותר בבהירות, בקיומו של אל נצחי, והסכימו במידה רבה באשר לאופיו של האל הנצחי הזה וליחסו אל האדם בן התמותה.

במהלך שהותם באלכסנדריה, ישוע וגניד בילו זמן רב במוזיאון. מוזיאון זה לא כלל אוסף של חפצים נדירים, אלא דווקא היה אוניברסיטה לאמנויות, למדע ולספרות. פרופסורים מלומדים נתנו בו הרצאות יומיות, ובאותם זמנים היה זה המרכז האינטלקטואלי של העולם המערבי. מדי יום פירש ישוע את ההרצאות עבור גניד; יום אחד במהלך השבוע השני הפטיר האיש הצעיר: "מורי, יהושע, אתה יודע יותר מן הפרופסורים הללו; עליך לעמוד ולספר להם את הדברים הכבירים אשר סיפרת לי; מוחם מעורפל בשל יותר מדי מחשבה. אדבר עם אבי ואבקש ממנו שיארגן זאת." ישוע חייך ואמר: "אתה תלמיד שמתפעל, אבל המורים הללו לא יסכימו שאתה ואני נלמד אותם. בקרב בני האדם, גאוות הלימוד הבלתי-רוחני מהווה סכנה. המורה האמיתי שומר על היושרה האינטלקטואלית שלו בכך שתמיד הוא נשאר תלמיד."

אלכסנדריה הייתה העיר שבה מוזגה תרבות המערב, והייתה – לאחר רומא – העיר הגדולה והמרהיבה בעולם. כאן נמצא בית הכנסת היהודי הגדול בעולם, מושבו של הסנהדרין של אלכסנדריה, ובו שבעים המנהיגים החכמים.

בין האנשים הרבים אשר עמם ניהל גנווד עסקים נמנה בנקאי יהודי אחד, אלכסנדר, אשר אחיו פילון נמנה עם הפילוסופים הידועים של אותה עת. פילון עסק במלאכה הראויה לשבח, אך המסובכת עד מאוד, של יצירת הרמוניה בין הפילוסופיה היוונית לתיאולוגיה היהודית. גניד וישוע שוחחו רבות על אודות תורותיו של פילון וציפו לשמוע כמה מהרצאותיו, אך במשך כל שהותם באלכסנדריה שכב היהודי ההלניסטי הנודע הזה חולה במיטתו.

ישוע שיבח בפני גניד חלקים גדולים בפילוסופיה היוונית ובדוקטרינות הסטואיות, אך הוא הסביר לנער את האמת, לפיה אותן מערכות אמונות – ממש כמו כמה מן התורות הבלתי-מובחנות של בני עמו שלו – היו דת אך ורק במובן שבו הן גרמו לבני האדם למצוא את האל וליהנות מחוויית חיים של ידיעת הנצחי.

4. ההרצאה על המציאות

בלילה שלפני יציאתם מאלכסנדריה, נפגשו גניד וישוע פגישה ממושכת עם אחד מן הפרופסורים המובילים באוניברסיטה אשר לימד את תורת אפלטון. ישוע תרגם עבור המורה המלומד היווני, אך לא הוסיף דבר מדעותיו שלו עצמו כנגד הפילוסופיה היוונית. מכיוון שבאותו ערב היה גונד טרוד בעסקיו, לאחר שהפרופסור עזב שוחחו המורה ותלמידו שיחה ארוכה וגלוית לב על אודות הדוקטרינות של אפלטון. ואף כי ישוע אישר באופן חלקי כמה מן התורות היווניות – אשר נגעו לתיאוריה שגרסה כי הדברים החומריים של העולם הינם כהשתקפות מעורפלת של המציאויות הרוחניות, הבלתי-נראות אך הממשיות יותר – הוא ביקש להניח יסוד מהימן יותר לחשיבתו של הנער; וכך החלה הרצאה ארוכה אשר נגעה לטיב המציאות ביקום. ואלו עיקרי הדברים אשר אמר ישוע לגניד, במושגים מודרניים:

מקור המציאות ביקום הינו האינסופי. הדברים החומריים של הבריאה הסופית הינם ההשלכות בזמן ובמרחב של תבנית פרדיס ושל דעתו האוניברסלית של האל הנצחי. הסיבתיות בעולם הפיזי, המודעות העצמית בעולם האינטלקטואלי והעצמיות המתקדמת בעולם הרוחני – מציאויות אלה, כאשר הן מושלכות בקנה מידה אוניברסלי, משולבות במערכות יחסים נצחיות ונחוות באופן מושלם איכותית ומתוך ערכיות אלוהית – והן אשר מכוננות את *מציאותיותו של העליון*. ואולם, ביקום אשר משתנה כל העת, האישיות המקורית של הסיבתיות, של התבונה ושל ההתנסות הרוחנית, נותרת ללא שינוי, היא הינה מוחלטת. כל הדברים עשויים להשתנות, ואפילו ביקום נצחי בן אינספור ערכים ואיכויות אלוהיות, וכך גם קורה לעיתים קרובות. אך לא כן באשר למוחלטים, ובאשר לכל מה שהגיע למעמד פיזי מוחלט, לדרגה אינטלקטואלית מוחלטת, או לזהות רוחנית מוחלטת.

הרמה הגבוהה ביותר אשר אליה יוכל להתקדם יצור סופי הינה ההכרה באב האוניברסלי וידיעת העליון. ואפילו אז, הוויות בעלות ייעוד סופיות מעין זה ממשיכות לחוות שינויים בתנועתו של העולם הפיזי ובמופעיו החומריים. ובדומה לכך, הן ממשיכות להיות מודעות להתקדמותן העצמית, בעת שהן ממשיכות להרקייע ביקום הרוחני, וכן להתרחבותה של מודעותן עם העמקת הערכתן לקוסמוס האינטלקטואלי ולתגובתן אליו. היצור יכול להיות אחד עם הבורא אך ורק במושלמות, בהרמוניה ובתמימות דעים של רצון; ומצב אלוהיות מעין זה מושג ומקוים רק כאשר היצור ממשיך לחיות, בזמן ובנצח, תוך כדי שהוא מתאים בהתמדה את רצונו האישי הסופי לרצונו האלוהי של הבורא. לעולם נדרשת התשוקה לעשות את רצון האב, לשרור בנשמה באופן עליון, ולשלוט בדעתו של בן מרקיע של האל.

אדם בעל עין אחת לעולם לא יוכל לקוות לתפוש את ממד העומק. ואף מדענים חומריים בעלי עין אחת, או מיסטיקנים וממשילי משלים רוחניים בעלי עין אחת, לא יוכלו לתפוש נכונה את המציאות ביקום ולהבין את עומקה האמיתי. כלל ערכי האמת של התנסות היצור חבויים בעומק של ההכרה.

סיבתיות נטולת דעת לא תוכל לפתח מן הגס והפשוט את המעודן והמורכב. ובאופן דומה, גם התנסות נעדרת רוח לא תוכל לפתח את האופי האלוהי השורד לנצח מדעתם החומרית של בני התמותה של הזמן. התכונה האחת ביקום אשר מאפיינת באופן כה ייחודי ובלעדי את האלוהות האינסופית, הינה המתת היצירתית הבלתי-נדלית הזו של האישיות, אשר יכולה לשרוד תוך כדי שהיא משיגה בהדרגה את האלוהות.

אישיות הינה אותה תכונה קוסמית, אותו היבט במציאות האוניברסלית, אשר יכול להתקיים בצוואת לצד שינוי בלתי-מוגבל, ובה בעת לשמר את זהותה, בנוכחות כלל השינויים האלה, ולנצח לאחריהם.

מסמך 130

החיים הינם הסתגלותה של הסיבתיות הקוסמית המקורית לתביעותיו של המצב ביקום ולאפשרויות הטמונות בו. הם מגיעים לכדי קיום הודות לפעולתה של הדעת האוניברסלית, ומופעלים הודות לניצוץ הרוח של האל אשר הינו רוח. משמעות החיים טמונה ביכולתם להסתגל; ערכם של החיים טמון ביכולתם להתקדם – ואפילו להעפיל לגבהים של ידיעת-האל.

התוצאה של חוסר התאמתם של החיים המודעים-לעצמם ליקום, הינה חוסר הרמוניה קוסמית. סטייה גמורה של רצון האישיות מהכיוון שאליו מוליך היקום מסתיימת בבידוד אינטלקטואלי, בהיבדלות האישיות. אובדן הנווט הרוחני השוכן מביאה לסיום הקיום הרוחני. ולכן, החיים התבוניים המתקדמים מהווים, בעצמם ולכשעצמם, הוכחה ניצחת לקיומו של יקום בעל תכלית אשר מביע את רצונו של בורא אלוהי. והחיים הללו, באופן מצטבר, נאבקים בדרך לערכים גבוהים יותר, כשמטרתם הסופית הינה האב האוניברסלי.

מלבד סעדי האינטלקט הגבוהים יותר, הרוחניים-למחצה, דעת האדם נבדלת מזו של החיה אך ורק בשיעורה. ולפיכך, בעלי החיים (אשר אינם ניחנים בסגידה ובבינה) לא יוכלו להתנסות במודעות-על, במודעות למודעות. דעתו של בעל החיים מודעת רק ליקום האובייקטיבי.

ידע הוא הספירה של הדעת החומרית, זו אשר מבחינה בעובדות. אמת הינה תחומו של אינטלקט הניחן בתכונות רוחניות, אשר מודע לידיעת האל. את הידע ניתן להדגים; באמת מתנסים. ידע הוא נחלת הדעת; אמת הינה התנסות של הנשמה, העצמי המתקדם. ידע פועל ברמה הלא-רוחנית; אמת הינה היבט של רמת הדעת-רוח של היקומים. עין הדעת החומרית תופשת עולם של ידע עובדתי; עינו של האינטלקט אשר הפך לרוחני מבחינה בעולם של ערכי אמת. וכאשר שתי ההשקפות האלה מסונכרנות, ומובאות לכדי הרמוניה, מתגלה עולם המציאות, שבו החוכמה מפרשת את תופעות היקום במונחים של התנסות אישית מדורגת.

שגיאה (רוע) הינה דמי העונשין בעבור חוסר מושלמות. ניתן להבחין באיכויות חוסר המושלמות, או בעובדה של קיום חוסר הסתגלות, ברמה החומרית, מתוך התבוננות ביקורית וניתוח מדעי; ברמה המוסרית, באמצעות התנסות אנושית. נוכחותו של הרוע מהווה הוכחה לחוסר דיוקה של הדעת ולחוסר הבשלות של העצמי המתפתח. ולפיכך, הרוע מהווה אף מידה לחוסר המושלמות של הפרשנות הניתנת ליקום. האפשרות לטעות הינה חלק אינהרנטי מתהליך רכישתה של החוכמה, של תוכנית ההתקדמות מן החלקי ובר-החלוף אל השלם והנצחי, מן היחסי והלא-מושלם אל הסופי ואל זה אשר הפך מושלם. השגיאה הינה צלילתה של חוסר השלמות היחסית, אשר מחשיכה בהכרח את נתיב הרקעתו של האדם אל עבר מושלמות פרדיס. השגיאה (רוע) איננה איכות ממשית ביקום; היא הינה פשוט ההבחנה ביחסיות באופן שבו מתייחסת חוסר מושלמותו של הסופי הבלתי-שלם אל רמותיהם המרקיעות של העליון ושל המרבי.

ואף כי ישוע סיפר את כל זאת לנער בשפה המותאמת באופן מיטבי לרמת הבנתו, בסופה של השיחה עיין גניד ונרדם במהרה. למחרת הם השכימו קום והפליגו בסירה ללסאי שבאי כרתים. אך בטרם יצאו לדרכם, שאל הנער מספר שאלות נוספות באשר לרוע, שאלות אשר ישוע ענה עליהן כך:

רוע הינו מושג יחסי. הוא נובע מן ההתבוננות בחוסר המושלמות, אשר מופיעה בצל אשר מטיל יקום סופי של דברים והוויות, בה בעת שקוסמוס כזה מאפיל על האור החי של הביטוי האוניברסלי של המציאויות הנצחיות של האחד האינסופי.

רוע פוטנציאלי טבוע בחוסר-השלמות ההכרחי הטמון בהתגלות האל כביטוי לאינסופיות ולנצחיות המוגבל-בזמן-ובמרחב. עובדת קיומו של החלקי בנוכחותו של השלם מבססת את יחסיותה של המציאות, מכריחה את האינטלקט לבחור, ומבססת רמות ערכיות של הכרה ושל תגובה רוחניות.

מסמך 130

המושג הבלתי-שלם והסופי של האינסופי, מושג שאותו גורסת דעתו ברת החלוף והמוגבלת של היצור מהווה, כשלעצמו, רוע פוטנציאלי. ואולם, השגיאה המתגברת של היעדר בלתי-מוצדק של פעולת תיקון רוחנית סבירה של הדיס-הרמוניות האינטלקטואליות הטבועות באופן מקורי ושל החסרים הרוחניים, שקולה להתממשותו של רוע בפועל.

כלל המושגים הסטאטיים והמתים הינם רעים באופן פוטנציאלי. צללית הסופית של אמת חיה ויחסית נעה באופן תמידי. המושגים הסטאטיים לעולם מעכבים את המדע, את הפוליטיקה, את החברה ואת הדת. ואף כי מושגים סטאטיים עשויים לייצג ידע מסוים, הם נעדרי חוכמה ונטולי אמת. אך כל תרשו למושג היחסיות להולך אתכם שולל, בכך שלא תכירו בתיאום אשר מתקיים ביקום תחת הנחייתה של הדעת הקוסמית, ובשליטה המיוצבת על-ידי הרוח והאנרגיה של העליון.

5. באי כרתים

אך ורק מטרה אחת עמדה לנגד עיניהם של הנוסעים במסעם לכרתים, והיא – לשחק, לצעוד ברחבי האי ולטפס על ההרים. תושבי כרתים של אותם ימים לא נחשבו עד מאוד בקרב עמי הסביבה. ואף על פי כן, ישוע וגניד הובילו נשמות רבות אל עבר רמות חשיבה וחיים גבוהות יותר, ובכך הם הניחו את היסודות לקבלתם המהירה של לימודי הבשורה עת הגיעו לשם ראשוני המורים מירושלים. וישוע אהב את בני כרתים, על אף המילים הקשות אשר דיבר פאולוס עליהם מאוחר יותר, כאשר שלח מאוחר יותר את טיטוס לארגן מחדש את כנסיותיהם.

בהרי כרתים ניהל ישוע את השיחה הארוכה הראשונה שלו עם גנווד בנוגע לדת. האב התרשם עד מאוד, ואמר: "אין להתפלא על כך שהנער מאמין לכל מה שאתה אומר לו, ואני אפילו לא ידעתי שיש דת כזו בירושלים, קל וחומר בדמשק." היה זה במהלך השהות באי כרתים שגנווד הציע לראשונה לישוע להתלוות אליהם חזרה להודו; וגניד שמח עד מאוד במחשבה שישוע עשוי להסכים להסדר מהסוג הזה.

יום אחד, כאשר שאל גניד את ישוע מדוע לא הקדיש עצמו להוראה כמורה ציבורי, ענה לו ישוע: "בני, על כל דבר להמתין לבוא העת הנכונה לו. אתה נולד אל העולם, אך כל מידה שהיא של חרדה או של חוסר-סבלנות לא תסייע לך לגדול. בכל העניינים הללו, עליך להמתין לבוא העת. רק הזמן לבדו יבשיל את הפרי הירוק התלוי על העץ. עונה רודפת עונה ושקיעה רודפת זריחה, אך ורק בחלוף הזמן. כעת אני נמצא בדרך לרומא, יחד אתך ועם אביך, ובכך נסתפק להיום. המחר שלי נתון כולו בידי אבי שבשמיים." ואז הוא סיפר לגניד את הסיפור על אודות משה ועל ארבעים שנות ההמתנה הדרוכה וההתכוננות המתמשכת.

אירוע אחד אשר אירע כאשר ביקרו ב"נמל הטוב" מעולם לא נשתכח מזיכרונו של גניד; זיכרון המאורע גרם לו לרצות לעשות מעשה על-מנת לשנות את שיטת הקסטות של הודו מולדתו. אדם מפגר ושיכור תקף נערה משועבדת בדרך הציבורית הראשית. כאשר ראה ישוע את מצוקת הנערה, הוא מיהר קדימה ומשך את העלמה הרחק מן המתקפה של האיש המשוגע. כאשר הנערה המפוחדת נצמדה אליו, הוא הרחיק ביד ימינו האיתנה את התוקף הזועם למרחק בטוח, עד שבחור המסכן התעייף מלחבוט באוויר באגרופיו. גניד הרגיש דחף עז לסייע בידי ישוע לטפל בעניין, אך אביו אסר עליו. ואף כי הם לא שלטו בשפתה של הילדה, זו הבינה את מעשה החסד שלהם והודתה להם בלב שלם כאשר כל השלושה ליוו אותה אל ביתה. היה זה בוודאי אחד מן המפגשים האישיים הקרובים ביותר אל אחיו אשר חווה ישוע מעולם במהלך חייו בגוף בשר ודם. אך הייתה זו משימה קשה להסביר לגניד, בערבו של אותו יום, מדוע הוא לא הלם בשיכור. גניד סבר שנדרש היה להלום בשיכור לפחות כמספר הפעמים שזה הלם בילדה.

6. האיש הצעיר אשר פחד

בשעה שהם בילו גבוה בהרים, שוחח ישוע שיחה ארוכה עם אדם צעיר אשר היה מדוכא ואחוז פחדים. אדם זה התרחק מחברת בני האדם אשר במחיצתם לא מצא נחמה, וביקש להתבודד בהרים; הוא גדל בתחושת של חוסר ישע ונחיתות. נסיבות חיים קשות רבות אשר עמן התמודד הנער בזמן התבגרותו, וביניהן ראוי לציון אובדן אביו בגיל שנים-עשרה, העצימו את הנטיות הטבעיות האלה. בשעה שהם נפגשו, בירך אותו ישוע ואמר: "שלום, חברי! למה נפלו פניך ביום כה יפה? אם אירע דבר-מה אשר מעציב אותך, אולי אוכל לסייע בעדך באופן כלשהו? כך או אחרת, הנני שמח להציע את שירותיי."

האיש הצעיר לא נטה לשיחה, ולכן פנה ישוע בשנית אל נשמתו, ואמר: "אני מבין שאתה בא להרים הללו על-מנת להתרחק מחברת אנשים; ולפיכך, בוודאי שאינך מעוניין לשוחח עמי, אך אני מבקש לדעת האם אתה מכיר את הגבעות האלה; האם אתה יודע להיכן מובילים השבילים? ואולי תוכל לומר לי מהי הדרך הטובה ביותר אל הפניקס?" הצעיר אכן הכיר היטב את ההרים הללו, והוא הפך מעוניין לספר לישוע מהי הדרך לפניקס, ולפיכך שירטט על האדמה את כל השבילים והסביר בפירוט רב. אך הוא הופתע ואף הסתקרן, כאשר ישוע נופף לו לשלום, ונדמה כאילו הוא עומד לעזוב, ואז פנה אליו פתאום, באומרו: "היטב יודע אנוכי כי אתה מבקש נחמה בבדידות; אך לא יהא זה אדיב או הוגן מצדי לקבל ממך עזרה כה נדיבה, את הוראות ההגעה אשר נתת לי זה עתה אל פניקס, ואז להיפרד ממך בלא מחשבה נוספת ובלא לנסות אפילו להיענות לבקשתך לעזרה ולהנחיה באשר לדרך הטובה ביותר להגיע אל היעד אשר אותו אתה מבקש בליבך בשעה שאתה נמצא כאן בהרים. וכפי שאתה מכיר כה היטב את הדרך אל הפניקס, אליה הלכת פעמים רבות, כך אני מכיר היטב את הדרך אל עיר התקוות הנכזבות שלך והשאיפות אשר סוכלו. ומכיוון שביקשת את עזרתי, לא אאכזב אותך." הצעיר כמעט ויצא מגדרו, אך הצליח למלמל: "אבל... אני לא ביקשתי ממך דבר..." וישוע, הניח יד רכה על כתפו ואמר: "לא, בני, לא במילים ביקשת, כי אם במבטים משתוקקים ביקשת מלבי. נערי, לזה אשר אוהב את אחיו, עגמומיותך, מראה פניך המיואשות והמאוכזבות, מהווה פנייה ראויה. שב נא עמי ואספר לך על אודות שבילי השירות ודרכי האושר אשר מובילים מן הצער של העצמי אל שמחת ההשתתפות באחוות האדם ובשירות האל אשר במרומים."

עתה הצעיר הזה כבר השתוקק עד מאוד לשוחח עם ישוע, ולפיכך כרע ברך לרגליו והאיץ בו לעזור לו ולהראות לו את הדרך להימלט מעולם הצער והכישלון אשר בו הוא חי. אמר ישוע: "קום, ידידי! עמוד כגבר. אף אם יקיפוך אויבים קטנים ומכשולים רבים יצרו את דרכך, הכוחות והדברים הגדולים והאמיתיים המצויים בעולם הזה והמצויים ביקום עומדים לצדך. השמש מפציעה בכל בוקר על-מנת להצדיע לך, ממש כשם שהיא מצדיעה לאדם העשיר ורב העוצמה ביותר בעולם. ראה – יש לך גוף חזק ושרירי – הנכס הפיזי שלך טוב יותר מן הממוצע. כמובן שהוא כמעט חסר תועלת בזמן שאתה יושב כאן בהרים ומבכה את מר גורלך, את צרותיך האמיתיות ואת צרותיך המדומות. אך תוכל לעשות דברים גדולים עם גופך זה, אם תמהר ותיגש למקום שבו ממתינים דברים גדולים להיעשות. אתה מנסה לברוח מן העצמי העצוב שלך, אך דבר זה אינו מן האפשר. אתה אמיתי ובעיות החיים שלך אמיתיות הן; לא תוכל לחמוק מהן כל עוד אתה חי. אך ראה שוב, דעתך צלולה ומוכשרת. דעת תבונית יש לגופך החסון, דעת אשר תכווין אותו. הנח לדעתך שלך לפתור את בעיותיה; למד את האינטלקט שלך לפעול בשירותך שלך; סרב להיות נשלט על-ידי הפחד כבעל חיים אשר איננו מסוגל לחשוב. דעתך נדרשת להיות בת בריתך האמיצה במציאת פתרון לבעיות החיים, ולא, כפי שקורה לך, להשתעבד לדיכאון ולכישלון. אך בעל ערך יותר מכל, הפוטנציאל שלך להישג אמיתי טמון ברוח החיה בקרבך, הרוח אשר תספק לדעתך הפעלה והשראה, על-מנת שזו תשלוט בעצמה ותפעיל את הגוף; כך יהא אם רק תשחרר אותה מאזיקי הפחד, ותאפשר לטיבך הרוחני להתחיל לגאול אותך מעוולות חוסר המעש באמצעות עוצמת נוכחותה של האמונה החיה. ואז, אמונה זו מיד תחסל את הפחד מן האדם, הודות לנוכחותה רבת העוצמה של אהבה חדשה ועליונה על הכול, האהבה אל אחיך אשר כה במהרה תגדוש את נשמתך עד גדותיה, בשל המודעות אשר נולדה בליבך כי אתה הנך ילדו של האל."

"ביום הזה בני, אתה עתיד להיוולד מחדש, להתבסס מחדש כאדם מאמין, כאדם אמיץ המקדיש את עצמו לשירות האדם ולמען האל. וכאשר תכוונן את עצמך מתוך מחדש אל החיים, כך תתכוונן מחדש אל היקום; אתה תיוולד מחדש – תיוולד ברוח – ומכאן ואילך יהיו כל חיך כולם הישג של ניצחון. הצרות ימלאו אותך בעוז; האכזבה תדחק אותך קדימה; הקשיים יאתגרו אותך; והמכשולים יעוררו אותך. קום, איש צעיר! היפרד לשלום מחיי השעבוד לפחד ולבריחה הפחדנית. מהר נא לחזור ולחיות את חובתך וחיה את חיך בגוף כבנו של האל, כבן-תמותה המקדיש עצמו לשירות נאצל את האדם על-פני האדמה, כאדם המיועד לשרת לנצח את האל שירות נשגב ונצחי."

ואיש צעיר זה, פורטון, עמד לאחר מכן בראש הנוצרים של כרתים, וסייע סיוע קרוב בידו של טיטוס, כאשר זה עמל על-מנת לרומם את המאמינים של כרתים.

הנוסעים אכן היו נינוחים ורעננים כאשר התכווננו בצהרי יום אחד להפליג לקרתגו אשר בצפון אפריקה, עם עצירת ביניים למשך יומיים בקירנה. כאן העניקו ישוע וגניד עזרה ראשונה לנער בשם רופוס, אשר נפצע כאשר עגלת השוורים העמוסה שלו נשברה. הם נשאו אותו לביתו אל אמו ואל אביו, שמעון, אשר לא יכול היה לחלום כי האדם שאת הצלב שלו נשא מאוחר יותר בפקודת חיל רומי, היה לפניו הזר אשר סייע לבנו.

7. בקרתגו – הרצאה על הזמן והמרחב

במהלך מרבית המסע לקרתגו שוחח ישוע עם חבריו למסע על חברה, פוליטיקה ומסחר; הוא כמעט ולא דיבר על דת. גונוד וגניד גילו בפעם הראשונה עד כמה ישוע היה מספר סיפורים טובים, והם דאגו שסיפורים על אודות חייו המוקדמים בגליל. הם אף למדו שהוא גדל בגליל, ולא בירושלים או בדמשק.

כאשר גניד חקר מה הדבר שעל האדם לעשותו על-מנת לרכוש לעצמו חברים – זאת משום שהוא הבחין בכך שרוב האנשים אשר הם פגשו במקרה נמשכו לישוע – השיב המורה: "התעניין ברעך; למד לאהוב אותם, והמתן לשעת הכושר לעשות עבורם דבר-מה שאותו אתה בטוח שהם רוצים שיעשה." ואז הוא ציטט את הפתגם היהודי הנושן – "איש רעים להתרעע, ויש אהב דבק מאח."

בקרתגו ניהל ישוע שיחה ארוכה ובלתי-נשכחת עם כוהן מיתראי. השיחה נסבה על אלמותיות, על הזמן ועל הנצח. בן פרס זה התחנך באלכסנדריה, והוא מאוד רצה ללמוד מישוע. ולהלן, במונחים של ימינו אנו, המהות של תשובת ישוע לשאלותיו הרבות:

זמן הוא זרם מאורעות חולפים, כפי שחווה אותם תודעת היצור. זמן הוא השם אשר ניתן לסדר העוקב שבאמצעותו מבחינים באירועים ומפרידים ביניהם. כפי שהיקום נצפה מכל נקודה פנימית המצויה מחוץ למשכן הנייח של פרדיס, הוא הינו תופעה יחסית בזמן. חלוף הזמן מתגלה אך ורק ביחס לדבר אשר איננו נע במרחב כתופעה בזמן. ביקום היקומים, פרדיס ואלוהיותיו מתעלים מעל לזמן ולמרחב. בעולמות המיושבים, האישיות האנושית (שבקרבה שוכנת רוחו של אב פרדיס ושאותה היא מכוונת) היא המציאות היחידה הקשורה לרמה הפיזית, אשר מסוגלת להתעלות מעל לרצף האירועים החומריים החולפים.

בעלי החיים אינם חשים את הזמן כמו שהאדם חש בו, ואפילו עבור האדם – בשל נקודת מבטו המגזרית והמצומצמת – הזמן נראה כרצף של אירועים; אך ככל שהאדם מרקיע, ככל שהוא מתקדם פנימה, כך מאפשרת נקודת המבט המורחבת על רצף האירועים הזה, להתבונן בו בשלמות הולכת וגדלה. ומה שלפנים נדמה כרצף של אירועים עוקבים, ייראה אז כמחזור שלם של קשר מושלם; וכך, המעגליות של ההתרחשות הבו-זמנית תלך ותחליף את תודעת העבר של קוויות רצף האירועים.

מסמך 130

קיימות שבע תפישות מושגיות שונות של המרחב כפי שהוא מותנה על-ידי הזמן. המרחב נמדד בזמן, ואילו הזמן איננו נמדד על-ידי המרחב. הבלבול של המדענים נובע מכישלונם להכיר במציאותו של המרחב. המרחב איננו רק מושג אינטלקטואלי על אודות השינוי ביחס שבין עצמים ביקום. המרחב איננו ריק, והדבר היחידי שהאדם מכיר, אשר יכול להתעלות, ולו חלקית, מעל למרחב הינו הדעת. הדעת יכולה לתפקד באופן בלתי-תלוי במושג של היחס שבין עצמים חומריים במרחב. המרחב הינו סופי באופן יחסי והשוואתי עבור כלל הישויות ממעמד יצור. וככל שהתודעה מתקרבת למודעות לשבעת הממדים הקוסמיים, כך מתקרב המושג של המרחב הפוטנציאלי למרביות. אך פוטנציאל המרחב הינו מרבי באמת אך ורק ברמה המוחלטת.

בוודאי ברור הדבר כי ברמות המרקיעות של הקוסמוס, אשר הולכות והופכות למושלמות, נודעת למציאות ביקום משמעות מתרחבת אשר לעולם הינה יחסית. בסופו של דבר, בני התמותה השורדים משיגים זהות ביקום בעל שבעה ממדים.

בעת שהאישיות המודעת והחוזה מרקיעה ברמות היקומים, עתיד מושג הזמן-מרחב של דעת ממוצא חומרי להתרחב פעם אחר פעם. כאשר האדם מגיע לדעת אשר מפרידה בין מישור הקיום החומרי למישור הקיום הרוחני, יתרחבו עד מאוד רעיונותיו באשר לזמן-מרחב, הן בהיבט של איכות התפישה והן בהיבט של עומק ההתנסות. המושגים הקוסמיים המתרחבים של אישיות רוח מתקדמת נובעים מן ההתרחבות הן של עומק התובנה והן של טווח המודעות. ובעת שהאישיות מתקדמת, מעלה ופנימה, לרמות הטרנסצנדנטאליות של היותה דומה לאלוהות, יתקרב וילך מושג הזמן-מרחב אל מושגיהם חסרי הזמן ונעדרי המרחב של המוחלטים. וכך עתידים ילדי הייעוד המרבי לתפוש את מושגי הרמה המוחלטת – באופן יחסי ובהתאמה לרמת ההישג הטרנסצנדנטאלי.

8. בדרך לנאפולי ולרומא

התחנה הראשונה בדרך לאיטליה הייתה האי מלטה. כאן שוחח ישוע ארוכות עם צעיר מדוכא ומיואש בשם קלאודוס. בחור זה שקל ליטול את חייו במו ידיו, אך כאשר סיים לשוחח עם הסופר מדמשק, הוא אמר: "אני אתייצב אל מול החיים כגבר; סיימתי לשחק את תפקיד הפחדן. אחזור אל בני עמי ואתחיל הכול מחדש." עד מהרה הוא הפך למטיף נלהב של הציניקנים, ומאוחר עוד יותר הצטרף לפטרוס והטיף לנצרות ברומא ובנאפולי. לאחר מות פטרוס הוא המשיך הלאה והטיף את הבשורה בספרד. ואולם, הוא לא ידע מעולם כי האדם אשר ממנו קיבל השראה במלטה היה אותו ישוע, אשר לאחר מכן הוא כינה בשם גואל העולם.

הם בילו שבוע שלם בסירקוזה. המאורע הראוי לציון בעצירתם שם היה שיקומו של עזרא, היהודי המדורדר אשר ניהל את הפונדק שבו התאכסנו ישוע וחבריו. עזרא הוקסם מגישתו של ישוע וביקש ממנו שיעזור לו לשוב אל דת ישראל. הוא הביע את ייאושו ואמר, "רוצה אני להיות בן אברהם אמיתי, אך אינני יכול למצוא את האל." אמר ישוע: "אם באמת תרצה למצוא את האל, תשוקה זו בעצמה היא ההוכחה כי כבר מצאת אותו. מכיוון שהאב כבר מצא אותך, הצרה שלך איננה שאתה לא יכול למצוא את האל; הצרה שלך היא שאתה פשוט לא יודע את האל. האם לא קראת את דברי הנביא ירמיהו, אשר אמר, 'בְּקִשְׁתֶּם אֶתִּי וּמָצַאתֶם כִּי תִדְרֹשְׁנִי בְּכָל-לִבְבְּכֶם?' ושוב, האם לא אמר אותו נביא עצמו: 'וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב לְדַעַת אֶתִּי, כִּי אֲנִי יְהוָה, וְהָיוּ-לִי לְעָם, וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לְאֱלֹהִים?' והאם לא קראת בכתובים במקום שבו נאמר כי: 'יֵשׁוּר עַל-אֲנָשִׁים, וַיֹּאמֶר חֲטָאתִי וְיֵשׁוּר הָעֲוִיטִי וְלֹא-שָׁוֶה לִּי. פָּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֶבֶר בְּשַׁחַת, וְחִיתוֹ בְּאוֹר תִּרְאָה?' ועזרא מצא את האל, לשביעותה של נשמתו. לאחר מכן, בנה יהודי זה, יחד עם גר יווני אמיד, את הכנסייה הנוצרית הראשונה בסירקוזה.

מסמך 130

במסינה הם עצרו למשך יום אחד בלבד, אך היה זה מספיק על-מנת לשנות את חייו של נער קטן, מוכר פירות, שממנו קנה ישוע פירות והזין אותו בתורו בלחם החיים. הנער מעולם לא שכח את מילותיו של ישוע, ואת המבט הנדיב אשר התלווה אליהן, בעת שהניח את ידו על שכם הנער, ואמר: "להתראות, נערי, היה אמיץ בעת שאתה מתבגר והופך לגבר, ולאחר שתאכיל את גופך, למד גם להאכיל את נשמתך. ואבי אשר בשמיים יהיה עמך וילך לפניך." הנער הפך לחסיד הדת המיתראית ולאחר מכן עבר להאמין בנצרות.

לבסוף הם הגיעו לנאפולי, והרגישו כי הם כבר סמוכים לעיר יעדם, רומא. לגונוד היו עסקים רבים בנאפולי, ולמעט הזמן שבו נדרש ישוע כמתרגם, בילו הוא וגניד את עתות הפנאי שלהם בביקורים ובסיוורים ברחבי העיר. גניד למד לזהות את הנזקקים לכאורה. הם מצאו בעיר עוני רב וחילקו צדקה בשפע. אך גניד מעולם לא הבין את דבריו של ישוע, אשר אמר, לאחר שנתן מטבע לקבצן רחוב, כי הוא מסרב להשתהות ולהשיא דברי נוחם לאותו אדם. ישוע אמר: "למה לכלות מילים על אדם אשר איננו יכול להבין את מה שאתה אומר? רוחו של האב איננה יכולה ללמד ולהציל, אלא את זה אשר מסוגל להיות בן." כוונתו של ישוע הייתה כי אדם זה לא ניחן בדעת רגילה; שלא הייתה לו היכולת להגיב להנחייתה של הרוח.

בנאפולי לא אירע דבר יוצא-דופן; ישוע והאיש הצעיר צעדו בעיר לאורכה ולרוחבה והפיצו שמחה וחיוכים רבים למאות גברים, נשים וטף.

מכאן המשיכו לרומא דרך קפואה, שבה השתהו למשך שלושה ימים. לאורך הויה אפיה הם צעדו לעבר רומא לצד בהמות המשא, ושלושתם השתקקו לחזות בפנינת האימפריה והעיר הגדולה ביותר בעולם.